

ĐỀ THI CUỐI HỌC KÌ 2 – ĐỀ 3

MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 11

BỘ SÁCH: CÁNH DIỀU

Thời gian làm bài: 90 phút

BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

BÌNH MINH GỌI LẠI NHỮNG BÌNH MINH

(Sergei Yesenin)

Bình minh đang gọi ra bình minh khác
Trên cánh đồng lúa mạch bốc khói sương...
Tôi nhớ về người tôi thương mến nhất
Nhớ mẹ hiền già lão, yêu thương.

Như ngày trước mẹ đi ra đòi nhỏ
Nắm chặt trong tay cây gậy của mình
Mẹ nhìn vào đôi dày trắng đã cũ
Đang bơi trên dòng sông ngủ mơ màng.

Và cay đắng trong lòng, con biết mẹ
Vói một nỗi lo và một nỗi buồn
Rằng giờ đây thằng con trai của mẹ
Đã không còn nhớ gì đến quê hương

Rồi sau đó mẹ đi ra nghĩa địa
Mẹ nhìn vào hòn đá xám chằm chằm
Mẹ trút ra hơi thở dài nhè nhẹ
Mẹ tiếc thương những anh, chị em con.

Mặc chúng con trưởng thành trong cay đắng
 Còn các em đã lớn tựa mùa xuân
 Dù sao mẹ đôi mắt hiền, sóng động
 Đừng để cho dăng ngập nỗi đau buồn.

Quá đủ rồi! Khổ đau đã lắm!
 Giờ đến lúc mẹ thấy một điều rằng
 Cả cây táo cũng vô cùng đau đớn
 Khi phải trút đi những chiếc lá vàng.

Bởi một điều niềm vui là hiếm lắm
 Như tiếng ngân vang buổi sớm mùa xuân
 Đối với con nếu trên cành rữa xuống
 Thì cháy thành tro trong gió còn hơn.

(Bản dịch của Nguyễn Việt Thắng - <https://bom.so/CHsHEO>)

Sergey Yesenin (1895 -1925) là một thi sĩ, ngâm sĩ và ca sĩ tân lãng mạn Nga.
 Cho đến nay, Yesenin là một trong những nhà thơ Nga được đọc nhiều nhất, và
 là người phục sinh sự tươi sáng, tinh khôi, giàu hình tượng cho thơ ca hiện đại
 Nga.

Trả lời câu hỏi:

Câu 1: Tứ thơ của văn bản Bình minh gọi lại những bình minh là gì?

Câu 2: Dòng thơ nào trong đoạn sau có cấu tạo độc đáo? Và để diễn tả điều gì?

Và cay đắng trong lòng, con biết mẹ

Với một nỗi lo và một nỗi buồn

Rằng giờ đây thằng con trai của mẹ

Đã không còn nhớ gì đến quê hương

Câu 3: Tác giả thể hiện điều gì trong 2 dòng thơ: Cả cây táo cũng vô cùng đau
 đớn/Khi phải trút đi những chiếc lá vàng?

Câu 4: Em hiểu như thế nào về nhan đề bài thơ Bình minh gọi lại những bình minh khác

Câu 5: Cảm nhận của em về vẻ đẹp tâm hồn của chủ thể trữ tình trong bài thơ? Hãy cho biết nét đẹp tâm hồn nào tác động sâu sắc tới cảm xúc của em?

II. VIẾT (4đ)

Câu 1: Đọc đoạn thơ trích từ Thư gửi mẹ (Sergei Yesenin) trong ô 1 và tìm những câu thơ có nội dung tương tự ở Bình minh gọi lại những bình minh (Sergei Yesenin) điền vào ô thứ 2 và nhận xét về tình cảm của mẹ dành cho con và của chủ thể trữ tình dành cho mẹ của mình.

1. Thư gửi mẹ (Sergei Yesenin)	2. Bình minh gọi lại những bình minh (Sergei Yesenin)
Chỉ mẹ là niềm tin, là ánh sáng diệu kì Chỉ mình mẹ giúp đời con vững bước Mẹ thân yêu hãy yên lòng mẹ nhé Đừng muộn phiền quá đỗi về con	

Câu 2: Đọc tài liệu sau và thực hiện yêu cầu a, b

Trữ tình là yếu tố quyết định tạo nên chất thơ. Tác phẩm thơ luôn thiên về diễn tả những cảm xúc, rung động, suy tư của chính nhà thơ về cuộc đời. Những rung động ấy xét đến cùng là những tiếng dội của những sự kiện, những hiện tượng đời sống vào tâm hồn nhà thơ. Đây là đặc điểm cơ bản nhất của tác phẩm thơ. Nắm vững đặc điểm này ta sẽ có một định hướng rõ ràng trong việc tiếp cận, phân tích đúng tác phẩm thơ. Nghĩa là, khi phân tích tác phẩm thơ, ta không phải đi sâu vào mổ xẻ, cắt nghĩa, lí giải về các chi tiết, sự kiện, sự việc được nhà thơ đề cập, mà điều cốt lõi là thấy và nói được những cảm xúc, tâm trạng, thái độ và suy tư của nhà thơ về các vấn đề trên. Ví tác phẩm thơ như một cơ thể sống thì chữ nghĩa, chất liệu, sự kiện,... chỉ là phần xác, phần hồn của nó

chính là nội dung trữ tình. Nội dung trữ tình luôn là cái đích cuối cùng phải vươn tới của quá trình sáng tác cũng như cảm thụ, phân tích thơ.

- a. Tài liệu trên có định hướng nào giúp cho em trong cảm thụ, phân tích thơ?
- b. Vận dụng kiến thức về thơ đã được học từ THCS, lớp 10 và lớp 11, em hãy phân tích, đánh giá tác phẩm Bình minh gọi lại những bình minh (Sergei Yesenin)

-----Hết-----

- Học sinh không được sử dụng tài liệu.
- Giám thị không giải thích gì thêm.

Đáp án**Phần I. ĐỌC HIỂU****Câu 1 (1 điểm)**

Câu 1: Tứ thơ của văn bản Bình minh gợi lại những bình minh là gì?

Phương pháp giải:

Đọc kỹ bài thơ và suy ra tứ thơ của văn bản

Lời giải chi tiết:

Bình minh, đồng lúa mạch gợi nhớ mẹ - Mẹ vất vả, yêu thương – quan điểm nhân sinh

Câu 2 (1 điểm)

Câu 2: Dòng thơ nào trong đoạn sau có cấu tạo độc đáo? Và để diễn tả điều gì?

Phương pháp giải:

Nhớ lại dấu hiệu nhận biết một số kiểu câu có cấu tạo độc đáo

Phân tích dòng thơ

Lời giải chi tiết:

Dòng thứ nhất

Diễn tả sự thấu hiểu nỗi lòng mẹ của nhân vật trữ tình

Câu 3 (1 điểm)

Câu 3: Tác giả thể hiện điều gì trong 2 dòng thơ: Cả cây táo cũng vô cùng đau đón/Khi phải trút đi những chiếc lá vàng?

Phương pháp giải:

Đọc kỹ 2 dòng thơ

Chú ý những chi tiết “đau đón”, “trút đi”,....

Lời giải chi tiết:

Quy luật của cuộc đời: đau đón bởi sinh li, tử biệt

Câu 4 (1.5 điểm)

Câu 4: Em hiểu như thế nào về nhan đề bài thơ Bình minh gợi lại những bình minh khác?

Phương pháp giải:

Đọc kĩ nhan đề

Phân tích dựa trên chính thể nội dung toàn văn bản

Lời giải chi tiết:

- Bình minh gọi lại những bình minh khác: Là nhan đề giàu ý nghĩa biểu tượng
- Bình minh gọi cảm xúc trong tâm hồn thi sĩ: Bình minh trên cánh đồng lúa mạch bốc khói sương. Chính bình minh này đã gọi lại bao bình minh khác – những kí ức, tình cảm đẹp về mẹ, về quê hương, gọi quan niệm sống đẹp của thi sĩ

Câu 5 (1.5 điểm)

Câu 5: Cảm nhận của em về vẻ đẹp tâm hồn của chủ thể trữ tình trong bài thơ? Hãy cho biết nét đẹp tâm hồn nào tác động sâu sắc tới cảm xúc của em?

Phương pháp giải:

Phân tích vẻ đẹp tâm hồn của chủ thể trữ tình trong bài thơ

Lời giải chi tiết:

- Là người con yêu thương mẹ, mong mẹ đừng sống trong buồn đau
- Là người con hiểu thấu nỗi lòng của mẹ (nỗi lo, nỗi buồn; mẹ lo về chính mình)
- Là người nhạy cảm, thấu hiểu quy luật cuộc đời
- Là người có nhân sinh quan sống đẹp

II. VIẾT (4đ)**Câu 1 (1 điểm)**

Đọc đoạn thơ trích từ Thư gửi mẹ (Sergei Yesenin) trong ô 1 và tìm những câu thơ có nội dung tương tự ở Bình minh gọi lại những bình minh (Sergei Yesenin) điền vào ô thứ 2 và nhận xét về tình cảm của mẹ dành cho con và của chủ thể trữ tình dành cho mẹ của mình.

Phương pháp giải:

Đọc kĩ 2 đoạn thơ

Chú ý những hình ảnh thể hiện tình cảm của mẹ dành cho con và của chủ thể trữ tình dành cho mẹ của mình.

Lời giải chi tiết:

1. Thư gửi mẹ (Sergei Yesenin)	2. Bình minh gọi lại những bình minh (Sergei Yesenin)
Chỉ mẹ là niềm tin, là ánh sáng diệu kì Chỉ mình mẹ giúp đời con vững bước Mẹ thân yêu hãy yên lòng mẹ nhé Đừng muộn phiền quá đỗi về con	Và cay đắng trong lòng, con biết mẹ Với một nỗi lo và một nỗi buồn Rằng giờ đây thằng con trai của mẹ Đã không còn nhớ gì đến quê hương

- Mẹ luôn lo lắng, buồn phiền về con trai
- Con thấu hiểu nỗi lòng của mẹ (rằng mình là nỗi lo lắng của mẹ, mẹ không yên tâm về con); Mẹ và tình yêu của mẹ là nguồn sống diệu kì trong tim con, là động lực để con bước tiếp; Con luôn mong mẹ hãy an lòng về con

Câu 2 (3 điểm)

- a. Tài liệu trên có định hướng nào giúp cho em trong cảm thụ, phân tích thơ?
- b. Vận dụng kiến thức về thơ đã được học từ THCS, lớp 10 và lớp 11, em hãy phân tích, đánh giá tác phẩm Bình minh gọi lại những bình minh (Sergei Yesenin)

Phương pháp giải:

- a. Đọc kĩ tài liệu và nêu ý kiến của bản thân
- b. Dựa vào kiến thức và kĩ năng đã học để thực hiện bài văn

Lời giải chi tiết:

- a. Tác phẩm thơ luôn thiên về diễn tả những cảm xúc, rung động, suy tư của chính nhà thơ về cuộc đời; điều cốt lõi là thấy và nói được những cảm xúc, tâm trạng, thái độ và suy tư của nhà thơ về các vấn đề trên; phần hồn của thơ là nội dung trữ tình
- b.

Vận dụng kiến thức về thơ đã được học từ THCS, lớp 10 và lớp 11, em hãy phân tích, đánh giá tác phẩm Bình minh gọi lại những bình minh (Sergei Yesenin)		
Phần chính	Điểm	Nội dung cụ thể
Mở bài	0,25	- Giới thiệu ngắn về tác phẩm thơ, tác giả - Nêu luận đề: những cảm xúc, rung động, suy tư của chính nhà thơ về mẹ, cuộc đời
Thân bài	2,0	- Giới thiệu ngắn gọn về tứ, mạch cảm xúc chủ đạo của bài thơ - Cảm xúc suy tư của nhà thơ về mẹ - Suy tư của tác giả về cuộc đời, quan điểm sống... Lưu ý: Các luận điểm làm sáng tỏ luận đề gồm câu chứa luận điểm + lí lẽ + dẫn chứng
Kết bài	0,25	Cảm nhận, nhận thức của cá nhân về những cảm xúc, rung động, suy tư của chủ thể trữ tình
Yêu cầu khác	0,5	- Bài viết thể hiện rõ đặc trưng thể loại (nghị luận) - Dẫn chứng tiêu biểu, phù hợp với lí lẽ, luận điểm